

Information om

alternativ ITP (10-taggarlösning)

till dig som tjänar över 10 inkomstbasbelopp
om året och är född 1978 eller tidigare

Innehåll

Vad är en tiotaggare?	4
Du är försäkrad på flera sätt	5
Arbetsgivaren sätter ramarna i en 10-taggarlösning	6
Att tänka på om du blir erbjuden 10-taggarlösning	8
Du kan du välja mellan traditionell försäkring eller fondförsäkring	12
Exempel på provisioner för en 10-taggarlösning	13
Jämförelsetabell för ITP 2, ITP 1 och 10-taggarlösning	14
Ta reda på detta innan du bestämmer dig	16

Med förändringarna i ITP-planen har många av de tidigare fördelarna med alternativ ITP, den så kallade "tio-taggarlösningen", försvunnit. De argument som tidigare användes för att visa på fördelarna med en tiotaggarlösning gäller inte längre.

- Nu kan du ta ut den förmånsbestämda ålderspensionen både temporärt och delvis.
- Du kan få mer i ålderspension genom att välja bort ITPs familjepension och istället föra den premien till din egen ITPK.
- Du kan låta sambo och barn, oavsett ålder, bli förmånstagare genom att välja återbetalningsskydd och familjeskydd i ITPK.
- Avgifterna i de försäkringar som handlats upp för ITP 1 och ITPK är mycket låga. Det ger mer pension för pengarna.

Många uppfattade det som förmånligt att bli erbjuden en tiotaggarlösning och gick med på att lämna ITP 2 utan att egentligen veta vad de valde bort. Men det krävs stor skicklighet och tur av den som själv placerar sina pensionspengar för att komma upp i de pensionsnivåer som ITP 2 ger. Alltför många i den första generationens tiotaggare, som nu går i pension, har inte lyckats lika väl med sina val av placeringar av sina pensionspremier. Det hade troligen varit bättre om de stannat kvar i ITP 2.

Det kan finnas fördelar med premiebestämda pensionslösningar och då främst för den som är ung, tjänar bra, som kommer att tjäna in sin mesta pension som premiebestämd pension och är skicklig, har tur, med sina placeringar. Men för de allra flesta är det en fördel att vara kvar i ITP 2.

Oavsett vilket – för att fatta beslut som rör den framtida tjänstepensionen – måste man ha tillgång till saklig information. PTK har därför tagit fram den här skriften som ger fördjupad kunskap om hur den förmånsbestämda pensionen, ITP 2, fungerar och visar på konsekvenserna av att välja att gå till ITP 1 eller till 10-taggarlösning.

PTK

Vad är en 10-taggare?

Är du privatanställd tjänsteman, född 1978 eller tidigare och anställd på ett företag som har kollektivavtal om ITP? Är du försäkrad i ITP 2 och **har en pensionsmedförande lön som överstiger 10 inkomstbasbelopp** kan du och din arbetsgivare komma överens om att ersätta delar av ITP 2 med alternativ ITP – 10-taggarlösning. Ni kan också komma överens om att hela ditt pensionsintjänande i ITP ska ske i ITP 1, den premiebestämda avdelningen i ITP.

Är du osäker på om detta gäller dig, fråga din arbetsgivare eller besök www.collectum.se

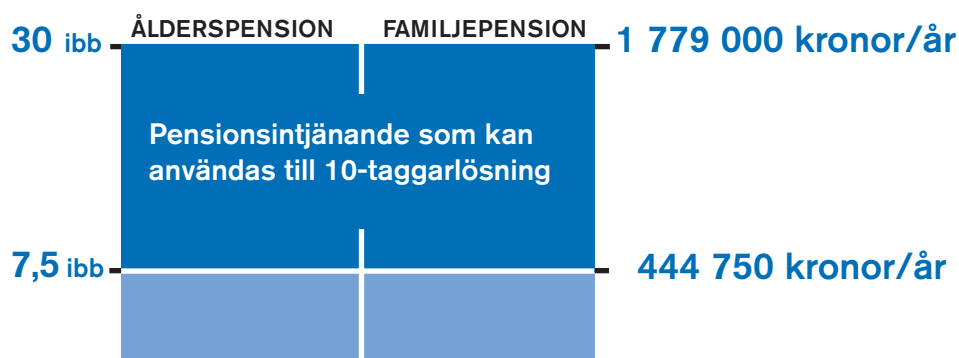
10-taggarlösning avser pensionsintjänandet på den del av lönen som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp.

Eftersom valet kommer att påverka din framtida ekonomi som pensionär är det viktigt att veta vad du väljer och vad du väljer bort. Särskilt viktigt är det om du börjar närma dig pension.

Har du en gång avstått från en del av förmånerna i ITP 2 kan du inte komma tillbaka till ITP 2 hos den arbetsgivare där du gjorde en alternativ pensionslösning eller valde att tjäna in din ITP i ITP 1.

**593 000 kronor =
10 inkomstbasbelopp år 2016**

**(593 000 /12,2* = 48 607 kr/mån
* inkl. semestertillägg)**

10-taggarlösningen är en pensionslösning som innebär att den anställda får ett individuellt anpassat pensionsavtal för ålders- och familjepension när det gäller lönedelarna mellan 7,5 och 30 inkomstbasbelopp.

Den försäkrade kan också välja att lägga in sin ITPK-premie i den alternativa pensionslösningen. Sjukpensionsskyddet ligger dock kvar i ITP 2.

Du är försäkrad på flera sätt

Alla som arbetar och bor i Sverige är försäkrade på flera sätt

- försäkringsskydd enligt lag
- försäkringsskydd enligt kollektivavtal
- eventuell privat pensionsförsäkring

Försäkrad enligt lag

De lagstadgade försäkringarna ger dig och din familj ett ekonomiskt skydd om din inkomst skulle upphöra eller minska. Till exempel om du blir sjuk, drabbas av en arbetsskada, blir arbetslös eller går i pension.

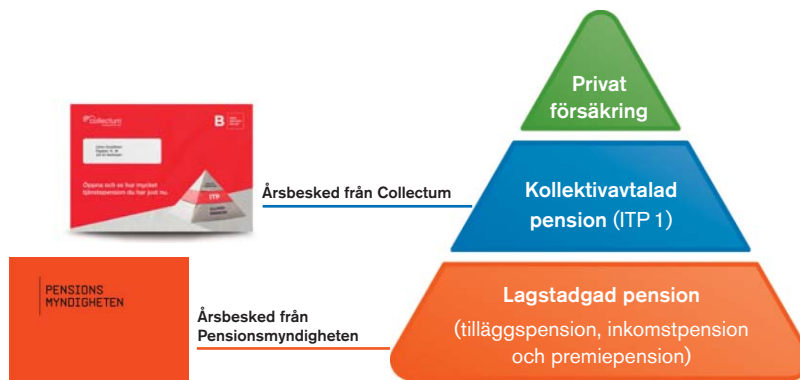
Storleken på ersättning och pension hänger ihop med din ålder och inkomst samt hur länge du har arbetat. Det finns ett tak för högsta lön som ger ersättning och pension. Tjänar du över 37 063 kronor i månaden (7,5 inkomstbasbelopp år 2016*) har du inget pensionskydd från den lagstadgade försäkringen på lönedelarna därutöver. Omfattas du av ITP får du ett försäkrings- och pensionskydd på dessa lönedelar.

* För att nå upp till taket måste man ha en årsinkomst som (före avdrag för den allmänna pensionsavgiften sju procent) uppgår till minst 468 500 kronor under år 2016.

Försäkrad enligt kollektivavtal

De kollektivavtalade försäkringarna kompletterar de lagstadgade, till exempel vid sjukdom, arbetsskada, arbetslöshet eller pension.

Du omfattas av de kollektivavtalade försäkringarna om du är anställd hos en arbetsgivare med kollektivavtal, medlemskap i Svenskt Näringsliv eller så kallat hängavtal med ett PTK-förbund. Då omfattas du av tjänstepensionen **ITP**, **TGL** (Tjänstegrupp-livförsäkring), **TFA** (Trygghetsförsäkring vid arbetsskada) och **avtalet om allmänna anställningsvillkor** (sjuklön och föräldralön) samt **Omställningsavtalet** (vid arbetslöshet). Det är din arbetsgivare som betalar avgifterna för de kollektivavtalade försäkringarna.

De lagstadgade försäkringarna utgör basen i ditt försäkringsskydd. Här finns till exempel de lagstadgade pensionerna; inkomstpension, premiepension, garantipension samt tilläggs pension som redovisas i det "orange kuvertet" en gång om året. Försäkringarna finansieras med arbetsgivaravgifter och den allmänna pensionsavgiften som dras på din lön samtidigt som preliminärskatten.

De kollektivavtalade försäkringarna kompletterar de lagstadgade. Här hittar du tjänstepensionen ITP 1 och ITP 2/ITPK. Avgifterna betalas av din arbetsgivare. Collectum skickar ut ett värdebesked, det "röda kuvertet", med uppgifter bland annat om vad som ingår i din ITP 1, ITP 2 och vilka val du gjort inom ITP 1 och ITPK.

Privat försäkring kan du teckna själv utöver det lagstadgade och kollektivavtalade försäkringsskyddet.

Arbetsgivaren sätter ramarna för 10-taggarlösning

Pensionspolicy

I en pensionspolicy kan arbetsgivaren ange vilka valmöjligheter du har ifall du skulle vilja göra en 10-taggarlösning eller gå över till ITP 1. Du kan alltid välja att inte göra något val alls och kvarstå i ITP 2 om inte du och din arbetsgivare träffat en överenskommelse om något annat.

Policyn styr också ramarna kring

- hur pensionspremien bestäms
- vilka försäkringsbolag som finns att välja bland
- hur och vem som ger rådgivning till dig som anställd.

1. ITP 1 istället för ITP 2

Du kan stanna kvar i ITP 2 eller helt gå över till den premiebestämda ITP 1. Den pensionspremie som då gäller är 4,5 procent av utbetald lön upp till 37 063 kronor i månaden och 30 procent på lönedelar därutöver. Inget hindrar att du och din arbetsgivare kan komma överens om extra premier.

I en jämförelse mellan förmånsbestämd ITP 2 med en premiebestämd ITP 1 kan följande sägas:

- För en ung vävlönad försäkrad i ITP 2 är premien för ålderspension vanligtvis lägre än för en lika ung försäkrad i ITP 1.
- För en äldre försäkrad med löneutveckling kan den totala premien i ITP 2 bli större än i ITP 1.

Ju äldre den försäkrade är när denne får en löneökning i ITP 2, desto kortare tid är det att finansiera förmånsökningen som är livsvarig. Det innebär att premien som arbetsgivaren ska betala för att finansiera förmånsökningen blir stor.

Du bör noga tänka efter innan, om du verkligen ska lämna ITP 2. Ju äldre du är desto mer kan du förlora på ett beslut att lämna ITP 2. Det är troligen bättre att vara kvar i ITP 2 och på ett säkert sätt tjäna in en livsvarig pensionsförmån än chansa på att premieavkastningen matchar den förmånsbestämda pensionen.

2. 10-taggarlösning

Om du väljer en 10-taggarlösning har troligen arbetsgivaren bestämt vilka försäkringsbolag du kan välja att placera dina pensionspremier i. Arbetsgivaren har då också bestämt hur premien ska beräknas.

3. Hur bestämmer man pensionspremie för en 10-taggarlösning?

Det finns två sätt att bestämma den premie som kan användas för en 10-taggarlösning och det är arbetsgivaren som i sin pensionspolicy beslutat på vilket sätt premien bestäms:

A. Frilagd premie

Detta sätt att bestämma premien innebär att den premie som arbetsgivaren skulle ha betalat in till ITP 2 är den premie som ska betalas till 10-taggarlösningen. Premien ska vid varje tidpunkt spegla vad det skulle ha kostat arbetsgivaren om du fortsatt varit försäkrad i ITP 2.

Observera att ibland rabatterar Alecta sina premier för ålders- och familjepension. Det innebär att under en sådan period kan det betalas in mindre pensionspremie till din 10-taggarlösning än om Alectas premie inte var rabatterad. Det beror på vad företagets pensionspolicy säger.

Var uppmärksam på detta! Det är viktigt att reglera i ett avtal mellan arbetsgivaren och dig som anställd vad som ska gälla om Alecta rabatterar sina premier. Ska den orabatterade premien gälla eller den med rabatt.

B. En premietrappa

Har arbetsgivaren bestämt att det är en premietrappa som ska gälla så har man tagit fram egna regler för hur pensionspremien bestäms. Det normala är att pensionspremien räknas fram beroende på lön och ålder. Premien i premietrappan kan vara olika och för de äldre är den oftast lägre än i ITP 2.

Även när arbetsgivaren använder premierrappa ska det i avtalet mellan individen och arbetsgivaren regleras vad som gäller avseende pensionspremien till 10-taggarlösningen.

En premierrappa kan vara att föredra om man vill slippa problematiken med Alectas eventuella rabatterning av ålders- och familjepensionspremien i ITP 2.

Hur mycket premie blir det då?

Premien till en 10-taggarlösning varierar från person till person. Det gör den oavsett om det är frilagd premie eller premierrappa som gäller. Ålder, historisk lönekariär och nuvarande lön är avgörande för storleken på premien.

Om du väljer att tjäna in din pension i ITP 1 så kan du själv räkna ut premien med hjälp av de procentsatser som gäller.

Likadant är det avseende premien för 10-taggarlösningen om den bestäms av en premierrappa.

Bestäms premien däremot som en frilagd sådan måste du begära en beräkning för just dig. Kontakta din arbetsgivare och be dem hjälpa till så att du får en sådan beräkning.

ITPK-premien

ITPK är en del av ITP 2 och är en kompletterande ålderspension. Din arbetsgivare betalar en premie – 2 procent av din lön – till ITPK, och du bestämmer själv hur pengarna ska användas och förvaltas.

Den som väljer att göra en 10-taggarlösning kan om man vill även "lägga in" ITPK-premien i 10-taggarlösningen. I ITP 1 finns ingen ITPK.

4. Rådgivning

Du kan få "rådgivning" från representanter från försäkringsbolag eller försäkringsförmedlare. Arbetsgivaren har bestämt vem som ska ge rådgivningen och annan hjälp. Försäkringsförmedlare får normalt sett provision från det försäkringsbolag eller den/de fonder du väljer att placera dina pensionspremier i. Var vaksam på råden du får – är de verkligen objektiva? Du bör också vara medveten om att så kallade fond i fondlösning oftast innebär ytterligare avgifter. Du bör även ta i beaktning vem som är rådgivarens uppdragsgivare och ifall det finns begränsningar i omfattningen av rådgivningen.

Arbetsgivaren anmäler vilken ITP som ska gälla

Om du har bestämt dig och du och din arbetsgivare är överens om att du ska lämna ITP 2, anmäler arbetsgivaren det skriftligt till Collectum att ITP 1 eller en 10-taggarlösning ska gälla för dig. Både du och arbetsgivaren ska skriva under anmälan. I anmälan ska det tydligt anges från vilket datum förändringen ska gälla. Det går inte att anmäla eller justera detta i efterskott. När du väl sagt ja till ITP 1 eller en 10-taggarlösning kan du inte heller byta tillbaka till ITP 2 förrän du byter arbetsgivare. ITP 1 eller en 10-taggarlösning gäller även om din lön skulle ligga under 10 inkomstbasbelopp någon gång i framtiden.

Om du inte gör något

Beslutar du dig för att varken gå över till ITP 1 eller till en 10-taggarlösning så fortsätter du ditt pensionsintjänande i ITP 2. Då bör du fundera på om du vill utnyttja de valmöjligheter som finns i ITP 2. Till exempel kan du använda familjepensionspremien till ITPK och därmed tjäna in mer ålderspension till dig själv.

Att tänka på om du blir erbjuden 10-taggarlösning

Premiebestämd och förmånsbestämd tjänstepension

I ITP-planen finns både premiebestämd och förmånsbestämd pension.

- **Premiebestämd pension.** Premien som ska betalas till försäkringen är bestämd. Den pension som ska betalas ut är inte känd. Din framtida pensionen blir så stor som de inbetalade premierna och avkastning, minus avgifter och skatter räcker till.

ITP 1, ITPK och 10-taggarlösning är exempel på premiebestämda pensioner.

- **Förmånsbestämd pension.** Storleken på pensionen är känd. Pensionens storlek bestäms av lönen innan man blir pensionär. Premien blir så stor som behövs för att finansiera den redan bestämda pensionen. Om inte de inbetalade premierna och avkastningen på kapitalet räcker till den utlovade pensionen, får arbetsgivaren skjuta till mer pengar.

ITP 2 ålders- och familjepension är förmånsbestämd.

Att komma överens om en 10-taggarlösning betyder att du väljer bort ett förmånsbestämt intjänande av ålders- och familjepension på lönedelar över 37 063 kronor per månad i ITP 2. Om du kommit överens med arbetsgivaren att tjäna in ITP i ITP 1 så gör du det på hela lönen. Inget ytterligare pensionsintjänande sker i ITP 2.

Du som väljer en 10-taggarlösning fortsätter att tjäna in ITP 2 på lönedelar upp till 37 063 kr i månaden. På lönedelarna mellan 37 063 kr i månaden och 145 818 kr i månaden – tjänar du inte längre in någon ålderspension i ITP 2.

De premier som du redan har tjänat in för ålderspension bildar en pensionsrätt i form av ett fribrev. Om fribrevets värde motsvarar den ålderspension som ska tjänas in för lön upp till 37 063 kronor i månaden (7,5 inkomstbasbelopp/år) fortsätter du **inte** att tjäna in mer pension för ITP 2. ITPK påverkas inte utan fortsätter som tidigare.

Har du inte gjort någon överenskommelse med din arbetsgivare fortsätter ITP 2 att gälla.

Du tar alla risker för din framtida pension

Väljer du att tjäna in din framtida ålderspension i ITP 1 eller via en 10-taggarlösning är det du som tar på dig all risk för din framtida ålderspension.

Man bör vara medveten om att premienivån i ITP 1 inte är fastställd att matcha personer som befinner sig i ITP 2 utan avser de som är födda 1979 eller senare. Det förekommer ändå individuella fall där det kan vara befogat att fundera på ITP 1. Diskutera med din arbetsgivare om möjligheten att komplettera ITP 1 med en extra premie för att matcha eventuella skillnader.

Nedan ser du en beräkning av behovet av nettoavkastning – avkastning efter avgifter, skatter och andra kostnader – det krävs varje år till och med 65 års ålder i en 10-taggarlösning för att matcha ålderspensionen i ITP 2.

* Behov av nettoavkastning		
Startålder/årlig lönehöjning	2 %	3 %
35 år	6,3 %	6,7 %
45 år	7,1 %	7,7 %
55 år	9,6 %	10,9 %

*antaganden:

Kostnader: premieavgift 10-taggarlösning	2 %
Kostnad premiebefrielseförsäkring 10-taggarlösning	3,5 %
Rabatt Alectapremien	10 %
Livslängd	22 år
Framtida inkomstökningstakt	2 %
Framtida fribrevsuppräknings	2 %
Fribrevsvärde ingångsåret	empiriskt fastställt
Tjänstetidsfaktor	1,0

Ju närmare du är 65 år desto svårare är det att med en premiebestämd pensionslösning erhålla samma nivå på din ålderspension som om du stannat kvar i ITP 2, som du ser ovan.

Det beror på att varje löneökning innebär direkt en höjning av den livslånga pensionsförmånen. Den höjningen av pensionsförmånen ska du i en premiebestämd pensionslösning klara av med hjälp av inbetalda premier plus avkastning minus avgifter och skatter. Det kan vara svårt att upprätthålla en hög och jämn avkastning under hela spartiden och det blir svårare ju närmare 65 år du kommer.

Förändringar i ITP 2

Med de förändringar och förbättringar som införts i ITP 2 bör du tänka över om du verkligen vill ha en 10-taggarlösning eller acceptera att gå över till att tjäna in din pension enbart i ITP 1. Några av de skäl som tidigare framförts för 10-taggarlösning finns inte längre kvar.

Numera kan du ta ut den förmånsbestämda ålderspensionen temporärt och/eller delvis.

Du kan tjäna in mer ålderspension genom att avsäga dig framtida intjänande av ITP 2s familjepension och istället föra den premien till din ITPK.

ITP 2 familjepension

En del av dina pensionspengar för ITP 2 sparas automatiskt till en efterlevandepension, familjepension. Familjepensionen i ITP 2 ger din efterlevande maka, make och barn under 20 år ersättning om du avlider. Pensionen tjänas in på lön över 37 063 kronor i månaden. Observera att sambo inte räknas som förmånstagare för familjepension i ITP 2.

Väljer du att lämna ITP 2 upphör du att tjäna in familjepension. Det som redan finns inbetalt i familjepensionen blir ett fribrev som du alltid har kvar. Om du avlider får din make/maka och barn under 20 år fribrevet utbetalt som pension.

Om du tidigare har valt bort att tjäna in familjepension och istället fört den premien till din ITPK kan inte familjepensionspremien ingå i 10-taggarlösningen. Se dock sidan 7, "ITPK-premien".

Sambo och barn äldre än 20 år kan inte vara förmånstagare till familjepensionen. Genom att välja återbetalningsskydd och eventuellt familjeskydd i ITPK kan även din sambo och barn, oavsett ålder, bli förmånstagare till dessa efterlevandeskydd.

Fribrev i ITP 2

Vid ett val av att tjäna in pension i ITP 1 eller en 10-taggarlösning lämnar du ITP 2 på lönedelar över 37 063 kronor per månad eller helt och hållet. Den pension du redan tjänat in i ITP 2 på lön över 37 063 kronor i månaden får du ett så kallat fribrev på – det intjänade pensionsbeloppet – för ålders- och familjepensionen om du lämnar ITP 2. När du går i pension, betalas det intjänade ålderspensionsbeloppet ut.

Tänk på att fribrevet i ITP 2 inte värdesäkras enligt ITP-avtalet. Alecta kan besluta att värdesäkra fribrev med inflationen, men det finns inga garantier för att detta ska ske. Värdesäkring har dock alltid skett sedan ITP kom till.

Ju äldre du är när du lämnar ITP 2 desto större är troligen fribrevet.

Slutbetalning av premier

Pensionsåldern ITP 2 är normalt 65 år. Funderar du på att gå i pension före 65 års ålder, och göra ett förtida uttag, blir pensionen lägre hela livet ut. Pensionen betalas då ut under en längre tid och det tidiga uttaget medför mindre inbetalade premier. Kan du vänta med att gå i pension tills du fyllt 62 år och pensionera dig helt så erhåller du så kallad slutbetalning av din ITP 2 och ITPK. Det innebär att det betalas in premier för ITPs ålderspension, familjepension och ITPK som om du arbetat kvar till 65 års ålder. Det går du miste om vid en 10-taggarlösning eller om du väljer ITP 1.

Föräldraledighet

I ITP 2 och ITP 1 betalas det in pensionspremier om man är föräldraledig. I ITP 2 görs det i normalt 11 månader och i ITP 1 betalas det pensionspremier i 13 månader. Har man valt en 10-taggarlösning är det inte säkert att detta sker överhuvudtaget. Det måste i så fall avtalas om detta.

Avgifter

Alla former av avgifter påverkar din framtida pension och det gäller speciellt premiebestämd pension.

I pensionssammanhang har det under lång tid varit fokus på avkastningen på pensionspengarna. Det har talats tyst om vikten av låga avgifter för förvaltning och administration. Naturligtvis är en god avkastning mycket betydelsefull. Men den enda parametern av de två – avgifter och avkastning – du kan påverka är avgifterna och det gäller att hålla avgifterna på så låg nivå som möjligt. Låga avgifter ger mer pension.

Det finns ingen given koppling mellan höga avgifter och hög avkastning. Lite tillspetsat kan man säga att det är det omvända, höga avgifter låg avkastning.

Traditionell försäkring

- Avgift på pensionskapitalet

Fondförsäkring

- Avgift på pensionskapitalet
- Avgift på kapitalet i fonden

Det är billigare med en traditionell försäkring i jämförelse med en fondförsäkring eftersom både fondförsäkringsbolaget och fonden normalt tar ut avgifter.

Hur avgifterna tas ut och är konstruerade påverkar storleken på din framtida pension.

- En procentsats på inbetald premie innebär att premiens storlek påverkas.
- En procentsats på kapitalet i försäkringen eller fonden du valt innebär att ju mer kapital som finns i försäkringen ju högre blir avgiften i kronor.
- Ett fast krontal innebär att avgiften är jämförelsevis hög i början – lite kapital – men lägre på sikt – när det finns mer kapital i din pensionsförsäkring.

Av de tre varianterna ovan är det procent på kapitalet som har den största påverkan på din framtida pension. Kom också ihåg att avgifterna tas ut under en väldigt lång tid, och att en procentavgift på kapitalet blir större och större ju mer pensionskapital du sparar ihop. Man brukar ha som tumregel att 1 procent högre avgift på kapitalet för en 35-åring kan ge upp till 25 procent lägre pension från 65 år. Se rutan på högerspalten.

Tänk på att det inte är svårare att förvalta 100 000 kronor än 10 000 kronor. Helst bör avgifter vara en kombination av procentsats och fasta krontal – ”x procent dock högst xx kr”.

När det gäller fast krontalsavgift så kan den avgiften, om inte pensionskapitalet är stort nog och avkastningen bra nog, urholka pensionskapitalet i din pensionsförsäkring så att det i värsta fall blir väldigt lite kvar. Har du ett så kallat fribrev kan en fast avgift i värsta fall konsumera hela kapitalet i fribrevet.

Avgifter har stor inverkan på hur stor pensionen blir från en framtida premiebestämd pension. En beräkning gjord av Pensionsmyndigheten visar följande resultat:

Högre avgift	Minskning av pensionen
0,15 %	- 5 %
0,50 %	- 15 %
1,00 %	- 28 %
1,50	- 39 %

Det behövs en verkligt bra avkastning på kapitalet i en premiebestämd pension för att minska effekten av avgifter.

Avgifterna i de försäkringar som handlats upp för premiebestämd ITP (ITP 1 och ITPK) är troligen mycket lägre än avgifterna i en 10-taggarlösning.

Avkastningsskatt

När det gäller premiebestämt pensionsintjänande (ITP 1, ITPK och 10-taggarlösning) så betalas avkastningsskatten ur ditt pensionskapital. I ITP 2 så är förmånen garanterad. Avkastningsskatten påverkar inte din pensionsförmån.

Premiefrielseförsäkring

Premiefrielseförsäkringen ingår i ITP 2, ITPK och ITP 1 utan att det påverkar din ålderspension. I en 10-taggarlösning så betalas premien för premiefrielseförsäkringen ur premien till 10-taggarlösningen. Det blir med andra ord mindre premie till din framtida pension.

ITPs garantiregler

I ITP-avtalet finns en särskild regel om garanti. Om en arbetsgivare som enligt kollektivavtalet är skyldig att teckna ITP för alla tjänstemän inte gjort detta eller ITP-premien inte betalades av någon anledning, ska den anställde eller de efterlevande ändå få sin rätta pension.

ITP-avtalets garantiregler gäller för 10-taggarlösning men med stora begränsningar. Garantin gäller bara för 12 månader och då tecknas det en ITP 2 pension för de 12 månaderna.

ITPK

Har du inte gjort ett ITPK-val för tiden före 1 juli 2007 har du fram till dess ITPK i ursprunglig form. Det är troligen den sämsta premiebestämda försäkringen eftersom du inte får någon avkastning på ditt kapital i denna försäkring. Du bör då överväga att flytta kapitalet i ursprunglig ITPK till en ITPK-egenpension oavsett om du är kvar i ITP 2, har valt ITP 1 eller en 10-taggarlösning.

Oavsett om du väljer ITP 1, är kvar i ITP 2 med ITPK, eller tecknar en 10-taggarlösning bör du se över ditt ITPK-val. Du bör nyttja möjligheten att optimera ditt intjänande av pension i ITPK, till exempel genom att välja eller välja bort familjeskydd/återbetalningsskyddet och flytta kapitalet så att det förvaltas billigare.

Vad händer om du byter anställning

Byter du anställning kan det hända att din nya arbetsgivare vill att du har kvar din alternativa ITP-lösning eller helt går över till att ha ITP 1. Det kan då innebära att alternativ ITP anpassas till hur din nya arbetsgivare har dessa pensionslösningar ordnade. Det är viktigt att redan vid anställningsbytet komma överens med arbetsgivaren vad som ska gälla.

Ifall du kommer överens med din arbetsgivare om att teckna alternativ ITP vid ett senare tillfälle än vid anställningstidpunkten är det från teckningstillfället denna gäller. Viss retroaktivitet kan gälla om man kommer överens om det och att det inte har gått mer än sex månader sedan den anställda började sin nya anställning.

Om ingen överenskommelse har skett om alternativ ITP eller ITP 1 vid anställningsbytet är det alltid ordinarie ITP 2 som gäller för hela lönen.

Tillämpar din nya arbetsgivare endast ITP 1 för alla anställda oavsett ålder så omfattas du av ITP 1 och det går inte att komma överens om något annat.

Vänd dig till ditt fackförbund om du behöver hjälp eller mer information om denna situation.

Observera!

Flexibiliteten som numera finns i ITP 2 gör att de tidigare eventuella fördelarna med en 10-taggarlösning inte finns kvar.

Därför bör du tänka efter innan du tar ett beslut om en 10-taggarlösning eller att gå över till ett intjänande i enbart ITP 1!

Du kan välja mellan traditionell försäkring och fondförsäkring

Om du valt att lämna ITP 2 för ITP 1 eller för 10-taggarlösning ska du välja vilken typ av pensionsförsäkring du vill ha.

Det finns två typer av pensionsförsäkringar som dina pensionspengar kan förvaltas i.

Traditionell försäkring

Försäkringsbolaget sköter placeringen av dina pensionspengar och garanterar att du får ett visst belopp när du blir pensionär.

Placeringen av pensionspengarna sker i till exempel räntebärande värdepapper, aktier, fastigheter och andra tillgångar.

Om försäkringsbolaget lyckats väl med placeringarna av dina pensionspengar så kan du förutom det bolaget garanterat dig också erhålla mer, så kallad återbäring.

Fondförsäkring

Du sköter själv placeringen av pensionspengarna i olika fonder. Det finns inga garantier att få ett visst belopp när du blir pensionär. Det är du själv som bär ansvaret för placeringarna. Pengarna kan minska i värde, men du har också en chans att få en bra avkastning.

Du kan när som helst placera om pengarna till andra fonder inom samma fondförsäkringsbolag.

Rent generellt så är fondförsäkring dyrare än traditionell försäkring. Både försäkringsbolaget och de valda fonderna tar ut avgifter. Är det sedan så att du vill ha hjälp att placera dina pensionspengar i olika fonder så kostar även den hjälpen. Den dyraste fondhjälp är så kallade fond i fondlösning.

Har du valt att ligga i ITP 1 så måste du placera minst 50 procent av pensionspremier i traditionell pensionsförsäkring. Det är för att det ska finnas några pensionspengar till din pension när du blir 65 år.

När det gäller ITP 1 och ITPK så finns rätten att flytta ditt pensionskapital mellan upphandlade försäkringsbolag till låg kostnad och enkel administration.

Provision – vem betalar du eller arbetsgivaren?

Väljer du en 10-taggarlösning så finns det oftast en mellanhand som "hjälp" till. Dessa personer får oftast betalt via provision. Provisionen betalas av dig! Via bland annat lägre avkastning.

Det finns många sorters provision, till exempel

- "up-front", en engångsprovision när du till exempel gör 10-taggarlösning för första gången
- beståndsvårdprovision beräknas som en procent på kapitalet i försäkringen
- så kallad "kickback" från fonder om du valt fondförsäkring. Den kan vara så hög som 50 procent av fondens avgift. "Kickbacken" betalas ut till mellanhanden eller ibland till arbetsgivaren.
- Engångsprovisioner som fasta krontal.
- Provisionsfria avtal där man istället tar ut kostnaderna genom en hög premieavgift. Fortfarande finns kapitalförvaltningskostnaderna kvar även om de inte är lika höga som i en ren provisionsbaserad pensionslösning.

Denna höga premieavgift tas ut under hela tiden som det betalas in premier till den överenskomna tiotaggarlösningen.

Motivet för dessa kostnader är bland annat administrativ hjälp till försäkringsgivaren, rådgivning och allmänt stöd till dig och arbetsgivaren. Men se upp – det kan vara en väldigt dyr rådgivning och allmän "hjälp".

Väljer du en 10-taggarlösning är det du som står för alla kostnader, inte din arbetsgivare, försäkringsgivaren och absolut inte försäkringsförmedlaren utan du.

Är du kvar i ITP 2 slipper du dessa extra kostnader. Och skillnaden mellan ITP 1 och en 10-taggarlösning är att du slipper kostnaden för mellanhänderna.

Det finns ett fåtal arbetsgivare som upphandlat valbara bolag utan mellanhänder och det innebär att ingen provision betalas. Erbjuds det rådgivning i dessa fall så betalas den per timme och det innebär att rådgivningen med stor sannolikhet har ditt bästa för sina ögon.

Det är tveksamt om rådgivaren alltid har ditt bästa för handen om denne får betalt via provision.

Exempel PÅ PROVISIONER PÅ EN 10-TAGGARLÖSNING

(FÖRUTOM FÖRSÄKRINGSBOLAGENS AVGIFTER)

Olika typer av provisioner som mellanhänder erhåller för exempelpersonens 10-taggarlösning

- Up-front 25% eller mer är inget ovanligt av första årets premie med ett annullationsansvar på upp till 10 år. Up-front får försäkringsförmedlaren på varje så kallad nyteckning, med andra ord så snart du får en lönehöjning.
- 1,5 % av inbetald premie
- 0,15 % av kapitalet
- ca 50 % av avgiften i valda fonder per månad i kick-back
- 3,5 % per år på premiefrielseförsäkringen

Exempelpersonen har följande frilagda premie: 15 000 kr/mån x 12 = 180 000 kr

Provision enligt ovan

- Up-front = 45 000 kr
- 1,5 % x 180 000 kr = 2 700 kr.
- 0,15 % av kapitalet (uppskattat kapital är 700 000 kr) = 1 050 kr
- kick-back från fonderna om du har fondförsäkring, ca 1,50 % i snitt per fond = (50 % av hela avgiften = 1,5 % x 700 000 kr) = 5 250 kr
- provision på premiefrielseförsäkring, uppskattat till 6 000 kr.
- skulle det dessutom vara en fond i fondlösning blir avgifter ytterligare 1-2 % på kapitalet.

Totalt ger det en provision om 15 000 kr i löpande provision för året. Dessutom 45 000 kr i up-front provision!

Om din 10-taggarlösning vore administrerad av Collectum skulle kostnaden vara försäkringsbolagens avgift, avgift för premiefrielseförsäkring och Collectums avgift för administration. Har du din 10-taggarlösning i traditionell försäkring hos ett upphandlat försäkringsbolag inom ITP kan det kosta 0,25 % på det antagna 700 000 kr = 1 750 kr plus premie för premiefrielsen 2,75 % x 180 000 kr = 4 950 kr och Collectums avgift om 1 % x 180 000 kr = 1 800 kr. Totalt ca 8 500 kr.

Jämförelse mellan ITP 2, ITP 1 och 10-taggarlösning

ITP 2	ITP 1	10-taggarlösning (alternativ ITP)
<p>I förmånsbestämd ITP 2 vet man alltid i förväg hur stor del av slutlönen man kommer att få i pension. Den tecknas som en traditionell försäkring i Alecta. Pensionen värdesäkras för att klara prisutvecklingen.</p>	<p>Ålderspensionen i ITP 1 är premiebestämd. Premien är bestämd till 4,5 % på lönedelar under 7,5 ibb och 30 % på lönedelar över 7,5 ibb. Minst 50 % av premien ska betalas in till traditionell försäkring och högst 50 % får användas till fondförsäkring.</p>	<p>10-taggarlösning är normalt premiebestämd, det vill säga pensionens storlek är inte känd från början utan beror bland annat på premiens storlek, hur pengarna förräntas, skatter och alla olika avgifter.</p>
<p>Pensionspremien är könsneutral. För samma inbetalda premie får män och kvinnor samma månadspension.</p>	<p>I ITP 1 är beräkningen av pensionen könsneutral.</p>	<p>I 10-taggarlösning kan hänsyn tas till kvinnors och mäns olika medellivslängd. För samma sparade pensionskapital får kvinnorna en lägre månatlig pension än männen eftersom de i genomsnitt lever längre. Villkoren kan dock variera mellan de olika bolagen.</p>
<p>I ITP 2 kan den som tjänar in familjepension avstå från fortsatt intjänande av ITP familjepension. Premien kan istället användas till att förstärka den ordinarie ITPK-premien – man tjänar in då mer ålderspension. Man kan också använda den större ITPK-premien till att köpa mer familjeskydd om det behövs. Man kan naturligtvis välja återbetalningsskydd. Sambo och barn över 20 år kan vara förmånstagare för familjeskyddet och återbetalningsskyddet. De kan inte vara förmånstagare när det gäller familjepensionen.</p>	<p>I ITP 1 finns ingen förvald familjepension. Genom ett ITP-val kan återbetalningsskydd och/eller familjeskydd väljas till. Kostnaden dras från ålderspensionspremien. Sambo och barn över 20 år kan vara förmånstagare.</p>	<p>I 10-taggarlösning väljer man fördelningen mellan ålderspension och familjepension. Sambo och barn över 20 år kan vara förmånstagare.</p>
<p>I ITP 2 blir pensionspremierna slutbetalda om den anställde väljer att på eget initiativ pensionera sig i förtid, dock tidigast från 62 års ålder. Premierna för ålderspension, familjepension samt för ITPK betalas då in till dina försäkringar genom kollektiva fonder som om du arbetet kvar till 65 års ålder.</p>	<p>ITP 1 har inte någon slutbetalning som i ITP 2.</p>	<p>I 10-taggarlösning finns inte heller någon slutbetalning som i ITP 2, vilket påverkar pensionens storlek negativt vid en pensionering före 65 års ålder.</p>

ITP 2**ITP 1****10-taggarlösning (alternativ ITP)**

I ITP 2 gäller hel premiefrielse för arbetsgivaren vid partiell sjukdom. Det betyder att den anställde fortsätter att tjäna in ålders- och familjepension samt ITPK under sin sjukdomstid utan att arbetsgivaren behöver betala premier.

Den anställde tjänar in pension utifrån sin lön före sjukperioden oavsett om hon/han är helt eller delvis sjuk. Verklig inkomst för den som bara är delvis sjuk påverkar inte pensionen. Kostnaden för premiefrielsen betalas av arbetsgivaren.

Premiefrielsen är proportionell mot arbetsförmågan och gäller vid såväl sjukdom som föräldraledighet. Kostnaden för premiefrielsen betalas av arbetsgivaren.

I 10-taggarlösningen får du betala din egen premiefrielseförsäkring av premierna för 10-taggarlösningen. Dessutom blir premiefrielseförsäkringen dyrare ju äldre du är. Detta innebär att det blir mindre kvar till framtida ålderspension.

I ITP 2 är tjänstemannen garanterad att få hela sin förmånsbestämda ålders- och familjepension samt ITPK även om arbetsgivaren inte skött inbetalningen av premier eller tecknat försäkringen trots att man har en skyldighet att göra det.

I ITP 1 finns en motsvarande garanti som i ITP 2.

För 10-taggarlösning finns en sämre garanti. Här gäller garantin bara tolv månader tillbaka i tiden och man måste själv göra anspråk på den och det tecknas en ITP 2 försäkring för de 12 månaderna.

Det finns ett tak för hur stor premie för den förmånsbestämda ålderspensionen den enskilde arbetsgivaren behöver betala i ITP 2. I vissa lägen betalas därför en del av premien genom kollektiva fonder.

ITP 1 har inte sådan subvention för den enskilde arbetsgivaren.

För 10-taggarlösning finns inte heller sådan subvention som finns i ITP 2.

Kostnaderna för att administrera ITP 2 är lägre än de för 10-taggarlösning.

Kostnaderna för att administrera ITP 1 är lägre än de för 10-taggarlösning.

Du måste köpa en separat premiefrielseförsäkring till din 10-taggarlösning. Premien för premiefrielseförsäkring tas från premien till ålderspensionen. Kostnad för premiefrielseförsäkringen blir vanligtvis högre ju äldre du är.

Ta reda på detta innan du bestämmer dig

- Ta reda på alla möjligheter som finns att hitta passande pensionslösningar för dig i ITP 2/ ITPK. Är du nöjd med dessa? Varför byta i sådana fall?
- Begär av arbetsgivaren en fullständig skriftlig beskrivning av regler och villkor för vad som gäller för en 10-taggarlösning på företaget.
- Finns det tilläggspremie till ITP1-avtalet om det är ITP 1 som är alternativet till ITP 2?
- Begär en prognos för hur stor din pension blir om du är kvar i ITP 2 och hur stor den blir om du väljer en 10-taggarlösning. Se upp för höga antaganden om framtida avkastning!
- Är det en 10-taggarlösning du erbjuds? Ta reda på hur premien bestäms för dig – är det en frilagd premie eller används en premietrappa. Hur ändras premien i framtiden? Vad händer om din lön förändras? Anmäl arbetsgivaren löneökningar till försäkringsbolaget som förvaltar din 10-taggarlösning?
- Är du 50 år eller äldre bör du stanna kvar i ITP 2/ITPK. Kan du inte göra det bör du se över möjligheten till kompletterande premier i ITP 1 eller för din 10-taggarförsäkring och då främst om 10-taggarpremien bestäms av premietrappa.
- Vad händer om du blir sjuk? Om du valt en 10-taggarlösning måste du teckna en separat premiefrielseförsäkring. För ITP 1 och ITP 2 finns den redan en sådan.
- Har du tillräckligt skydd för dina efterlevande om du väljer att gå till pensionsintjänande i ITP 1 eller göra en 10-taggarlösning? Om du väljer ett skydd för din familj påverkar det din egen pension. Tänk också på att inte vara överförsäkrad och ha för mycket försäkringsskydd för din familj.
- Om du funderar på att göra en 10-taggarlösning – ta reda på vilka provisioner försäkringsförmedlaren/mellanhanden får. De är skyldiga att informera dig om det. Be dem också förklara hur det finansieras och hur det påverkar din framtida ålderspension. Var kritisk.
- Om du trots allt vill göra en 10-taggarlösning ska du begära ett skriftligt avtal mellan dig och din arbetsgivare. Det gäller även om du väljer att tjäna in din pension i ITP 1.

OM PTK

PTK är en samarbetspartner för 25 medlemsförbund med 830 000 medlemmar i privat tjänst. Vi arbetar med förhandlingar, information och utbildning inom flera områden, till exempel med att:

- Skapa trygghet genom den kollektivavtalade tilläggs-pensionen ITP och andra försäkringar.
- Hjälpa medlemmar när en anställning tar slut genom bra omställningsavtal.
- Skapa en bra arbetsmiljö på arbetsplatserna.
- Utbilda medlemsförbundens representanter för att de ska bli aktiva ledamöter i bolagsstyrelser.

PTKs medlemsförbund

Akademikerförbundet SSR | Civilekonomerna | DIK |
Fysioterapeuterna | Journalistförbundet | Jusek | Kyrkans
Akademikerförbund | Ledarna | Lärarförbundet | Lärarnas
Riksförbund | Naturvetarna | Svenska Folkhögskolans Lärar-
förbund (SFHL) | Sveriges Arbetsterapeuter | Sveriges
Arkitekter | Sveriges Farmaceuter | Sveriges Ingenjörer |
Sveriges Läkarförbund | Sveriges Psykologförbund | Sveriges
Skolledarförbund | Sveriges Universitetslärarförbund (SULF) |
Sveriges Yrkesmusikerförbund (SYMF) | Sveriges Veterinär-
förbund | Teaterförbundet | Unionen | Vårdförbundet.